

ayrımı yapmayız. Müzekker fiil ve müennes fiil tanımlaması mantıklı bir isimlendirme değildir. (30.4.2015)

ŞİBH CÜMLE

İsim cümlesinde haber konumunda harfi cer veya zarfla kullanılan kelime gurubudur. عند زيد، السيارة أمام البيت زيد في الدار، عند زيد، السيارة أمام البيت cümlelerinde olduğu gibi isim cümlesinde haber konumunda gelir. Haber şibh cümle olarak geldiğinde dilcilerin genel kanatına göre aslında şibh cümlenin başında takdiri bir isim (استقر كان) veya fiil vardır (كائن مستقر)

Car mecrur ifadesiyle şibh cümle birbirinden farklıdır. Şibh cümle, cümle içerisinde temel bir unsur görevi yapar. زيد في الدار bu cümlede haber konumundadır. Car mecrur, cümlede asli bir unsur konumunda değildir. وما تسقط من ورقة كفى بالله شهيدا ألتست بركم örneğinde olduğu gibi harfi cer burada zaid durumdadır¹. Harfi ceri zaid olarak isimlendirmek amil nazariyesinin baskısı altında kalan bir yorumdur. Doğrusu böyle adlandırılan harfi cerler tekid için kullanılır. كفى بالله شهيدا ألتست بركم

Şibh cümle olarak ifade edilen edatlı (harfi cer veya zarf) kullanılan cümlelerde edat birlikte kullanılan ismin fiil, mübteda gibi öğelerle olan irtibatını sağlar. العصفور فوق الغصن cümlesinde bu bağı sağlayan فوق edatıdır. في المسجد cümlesinde fiille mekan arasındaki bağlantıyı kuran في hafridir.

---

¹ إسماعيل عمارة، في نحو اللغة وتراكيبها، 131

HAL

Halin şibh cümle şeklinde gelebilir. Tevbe: 25

وَصَافَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ) وضاقت عطف على ما تقدم عليكم جار ومجرور متعلقان بضاقت
والأرض فاعل والباء حرف جر بمعنى مع وما مصدرية أي مع رحبها على أن الجار والمجرور في موضع
الحال أي ملتبسة برحبها كقولك: دخلت عليه بثياب السفر، أي ملتبسا بها تعني مع ثياب السفر

MÜBTEDA – HABER

Nasıl ki haber olayın arkasından gelir, isim cümlesinde de haber genellikle mübtedan sonra gelir. (bu türden cümleler dil öğretiminde öğrencinin zihninde bilginin kalıcılığını artırmaya yöneliktir.)

Diğer dillerde iki isimden oluşan isim cümlelerini bağlayan bir yardımcı fiile/ olmak (الكون) / to be است/ ihtiyaç varken arapçada yardımcı fiil kullanılmadan cümle kurulabilir.²

Allah adildir

خدا عادل است

الله عادل

Tahran İran'ın başkenti'dir.

طهران پایتخت است/ طهران عاصمة ایران

KELİME KALIPLARI VE ANLAM DEĞİŞMELERİ

Arapça kelime yapılarının farklı anlamlarda kullanımlarını kelimenin cümledeki kazandığı anlamla açıklanabilir. Örneğin hemzenin fiile eklenmesi sonucu fiil geçişlilik, mutavaat, yardım, dua gibi anlamlar katar. Hangi anlamın kastedildiğini siyaktan anlaşılır. Farklı kalıpların aynı anlamı ifade etmek için kullanılması da bunun gibidir. Konuyla ilgili makale: (المعاني الوظيفية لصيغة) (الكلمة في التركيب)

LA NAFIYE LI CINS (لا النافية للجنس)

Nekra bir isimle kullanılan bu edat mübalağa ifade eder. Örn. لا إله إلا الله
“Allahtan başka (kesinlikle) ilah yoktur.

-

ARAP GRAMERİNİN İŞLEVSEL TARAFI

Dilin amacı iletişim en sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesidir. İletişim sağlıklı bir yolla gerçekleşmesi için sözün yerinde kullanılması gerekir. Arapça için bu duruma şu hadise örnek verilebilir:

وفي تلك القصة أن الكندي الفيلسوف قال لأبي العباس: إني لأجد في كلام العرب حشوا يقولون: عبد الله قائم، ثم يقولون: إن عبد الله قائم، ثم يقولون: إن عبد الله لقائم والمعنى واحد. فقال له أبو العباس: بل المعاني مختلفة، فقولهم: عبد الله قائم إخبار عن قيامه، وقولهم: إن عبد الله قائم جواب عن سؤال السائل، وقولهم إن عبد الله لقائم جواب عن إنكار منكر قيامه. (علاقة البنية بالوظيفة، ص. 64)

MÜŞTAK VE CAMİD İSİM:

Arapça müştak isim kapsamına ismi fail, ismi meful, sıfat müşebbehe, ismi tafdil, mübalağalı ismi ismi fail girer. Masdarlar, ismi zaman, mekan ve alet camid isimlerdir. Müstak isimler fiil gibi düşünülerek müzekker ve müennes olarak kullanılırlar. Camid isimlerde bu durum söz konusu değildir. Örneğin masdarların müzekker ve müennes şeklinde ikili kullanımı yoktur.

FİİL

Arapçada fiiller sıfat gibi düşünüldüğünden cümlede bir isme /faile ihtiyaç duyar. Fiil isimsiz olmaz....

HAREKELER:

Arapçada damme isnad, kesra izafet ifade eder. Fetha en hafif harekedir. Damme'nin şeklinden hareket bir düğüm gibi iki ögeyi (müsned – müsned ileyh) birbirine bağlar.... Bu benzetme bana ait gerçekliği olup olmadığını bilmiyorum.

SÖZDİZİMİ

Söz diziminde kelimelerin üstlendiği görevler önemlidir. Eğer kelimelere yanlış görevler yüklenirse cümlenin anlamı bozulur. Örneğin **جلس زيد على الكرسي** (Zeyd koltuğa oturdu) şekliyle cümle anlamlıdır. **جلس الكرسي على زيد** şeklinde bir sıralam yapıldığında cümlenin anlamı bozulur.

KELİMENİN CÜMLEDEKİ KONUMU

Aynı sözcük cümle içerisinde farklı görevler üstlenebilir. Örneğin **رأيت** kelimesi **رأيت رجلا يبتسم** cümlesinde sıfat, **رأيت الرجل الذي يبتسم** cümlesinde hal, **رأيت الرجل الذي يبتسم (أمن اللبس في النحو العربي دراسة في القرآن،)** cümlesinde sıla cümlesi olarak kullanılmıştır.

MÜZEKKERLİK MÜENNESLİK

Arapçadaki müzekkerlik müenneslik sarfla ilgili bir konudur. Bu konunun nahivle ilişkisi nasıl anlaşılmalıdır.